CONCEPT

De Heer Directeur-Generaal van Handel en Nijverheid

Betreft: Europese Politieke integratie; uitwendige verloop medio Januari - eind Februari; begrippen "marché commun" en "communauté tarifaire".

---

1. Met onze nota no.31/53 van 19 Januari (bijlage.....) (waarvan copie ging naar de heren Plate, Reidt, Abeln, Molkenboer, van Berkel en Van Velden) werd de gang van zaken met betrekking tot de Europese politieke gemeenschap geschetst tot en met de behandeling in de Assemblée ad hoc. Doch van deze nota is die schets up-to-date te maken, en iets dieper in te gaan op de begrippen "marché commun" en "communauté tarifaire"; „politieke" opmerkingen vallen buiten het bestek van deze nota. Kortheidshalve zal meermalen - gezien de grote productie van documenten - naar laatstgenoemde moeten worden verwezen, waarvan niettemin gepoogd is hierin de kern te vatten.

2. De behandeling van het concept-E.P.G. (Eur.Pol.Gemeenschap) van de hand van de c.c. (commission constitutionelle) in de raadgevende vergadering van de Raad van Europa van 14-18 Januari, in aansluiting van die van de Assemblée ad hoc van 7 t/m 10 Januari, bracht betrekkelijk weinig nieuwe richtlijnen aan voor de c.c., die vóór 10 Maart haar concept met de in beide Assemblée's gemaakte opmerkingen in overeenstemming moest brengen. Onder die opmerkingen was voor Nederland van bijzondere betekenis de aangenomen motie-Blaisse, waarin op het belang van de economische bevoegdheden van de E.P.G. van meet af aan, werd gewezen; zie verder par.3.
Blijkens de behandeling in beide Assemblée's liep het Nederlands standpunt, dat politieke integratie hand in hand dient te gaan met Economische integratie, gevaar op de achtergrond te geraken: daarom werden door de Nederlandse regering aan de Raad van Ministers van de K.S.G. twee memoranda van 11-12-'52 resp. 14-2-'53 gezonden. Zie verder de par. 4...

3. Over het resultaat (bijlage.....) waartoe de hernieuwde behandeling van de Economische bevoegdheden van de E.P.G. in de (Sous commission des Attribution van de C.C.) op 9/2 heeft geleid, werd door de Heer Blaisse aan de Heer L.H. op 11/2 verslag (Bijlage.....) uitgebracht. Dat resultaat komt erop neer, dat de E.P.G. wordt belast met de opdracht

© Collectie Griffiths (Universiteit Leiden) inv.nr. None
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/G01195

geleidelijk - dus met de nodige overgangstermijnen - de "marché commun" te verwerkelijken, waartoe zij maatregelen kan nemen o.m. tot vermindering of afschaffing van quantitatieve restricties en douane-tarieven tussen de aan de E.P.G. deelnemende landen. ~~Deze~~ Ruim dien~~en~~ tengevolge optredende "fricties", in verband met de wisselende economische structuren van de deelnemende landen, wordt tegemoet gekomen door een fonds - zoals ook de K.S.G. kent - waarvan de ontvangsten bestaan uit a) contributies b) leningen c) jaarlijkse heffingen van hoogstens 5% van de waarde der orders, geplaatst ter uitvoering van de E.D.G.-programma's (art.101 E.D.G.).
Ofschoon deze gedachten, geformuleerd als de nieuwe artikelen 69-72 ter van de concept-E.P.G.-Verdragstekst, in de subcommissie unaniem zijn aanvaard, is niet zeker - ook naar het oordeel van Mr.Blaisse - dat zij door de Assemblée ad hoc (begin Maart) zullen worden gedeeld. Mede om die reden lijkt het praematuur na te gaan, welke gevolgen zodanig fonds kan hebben met name voor de monetaire en sociale politiek van de deelnemende landen.

4. Het naar Nederlands oordeel noodzakelijk samengaan van politieke en economische integratie vond in de vergaderingen èn van de Assemblée ad hoc èn van de Raadgevende Vergadering van de R.v.E. zo weinig steun, dat de Nederlandse Regering het opportuun achtte de aandacht van de Raad van Ministers op de Nederlandse zienswijze te vestigen. Daartoe dienden de Memoranda van 11/XII'52 en 14/II'53. Deze memo's zijn voorbereid in de Commissie Beijen, waarin o.m. zitting hebben, behalve de Minister van Buitenlandse Zaken zelf, de heren v.d. Beugel en Schokker (B.Z.), Teppema en Linthorst Homan (B.E.B.), de Staatssecretaris v.d.Berge en van Lennep (Fin.), Prof.Samkalden (vroeger L.V.V.), Vonk (V.en W), de Staatssecretaris van Sociale Zaken en V. van Rhijn, Calmeijer van Oorlog; de ontwikkeling van zaken is wel van dien aard, dat ons inziens ook Economische Zaken daarin vertegenwoordiging behoeft.

(Bijlage...)

In het memo van 11-XII-'52 wordt betoogd, dat het doel van de integratie t.w. verhoging van het welvaartsniveau niet mogelijk is "dans une Europe divisée en marchés réduits par suite de barrières commerciales et troublée par l'instabilité monétaire". Aan de hand van ~~een~~ de préambule van het KSG-verdrag, onder verwijzing naar besluit no.14 van Mei '52 van de Raad gezamenlijke vergadering van de R.v.E. en nam het bekende besluit van 10-9-'52 van de Raad van Ministers van de KSG. wordt aannemelijk gemaakt, dat geleidelijke economische integratie mede in de bedoelingen heeft gelegen. Als ~~maximum~~ minimum aan economische integratie wordt gesteld: 1) "responsabilité commune à l'égard des perturbations temporaires dans l'économie nationale, qui se produiront à mesure que l'intégration évolué". 2). Dans une période d'un nombre d'années limité, une Communauté tarifaire devrait être instituée, qui aurait pour conséquence la suppression totale des droits d'entrée actuels au sein de la communauté ainsi que l'introduction d'un tarif commun de droits d'entrée ~~ainsi que l'introduction d'un tarif commun de droits d'entrée~~ à l'égard des Etats non-participants.

La période d'un nombre d'années limité servira à la réalisation graduelle de la Communauté tarifaire, et pendant cette période il y aura lieu, à l'avis du Gouvernement Royal, de tenir compte des trois aspects suivants:

a. Il faudra entamer tout d'abord l'élimination des barrières tarifaires existantes qui empêchent la stabilisation et l'extension de débouchés, et qui réduisent ainsi la production et empêchent le relèvement du niveau de vie européen;

b. Les pourparlers devraient également tenir compte d'autres obstacles dans le commerce et dans les transaction invisibles et les transports.

c. Il faudra tenir compte de la nécessité d'insérer certaines "clauses de sauvegarde" dans les arrangements à convenir. L'application de ces clauses ne sera pas, dans le système envisagé par le Gouvernement des Pays Bas, du ressort des Gouvernements nationaux, mais elle relèvera de la compétence de la Communauté.

3) Le Gouvernement de la Reine attache le plus grand prix au principe que l'intégration économique de l'Europe doit se réaliser finalement entre un nombre de pays aussi grand que possible. Il estime que la coopération ici envisagée ne restreindra nullement les possibilités réelles de cette intégration à vaste échelle, mais que par contre elle pourra la favoriser considérablement. En outre il sera nécessaire de prévoir dès le début des modes particuliers de coopération avec les Etats nonparticipants.

4) Les Etats participant à la Communauté Politique européenne devraient procéder à bref délai, à l'élaboration des organisations supranationales à l'égard desquelles des études préliminaires détaillées ont déjà été faites; sous ce rapport l'attention est attirée notamment sur l'agriculture européenne."

Het eerste memo vond een gunstig onthaal o.m. in deze zin, dat de heren de Gasperi, van Zeeland en Adenauer het verlangen naar precisering van de Nederlandse desiderata te kennen gaven. Dit heeft geleid tot het tweede memo van 14/2/53 (bijlage.....met toelichting van Minister Beijen aan de Ministerraad). Voor de kern van zaken zij kortheidshalve verwezen naar blz.5/7 van memo en 6/7 van de toelichting. Het gaat andermaal om de "marché commun" voor te bereiden door een "Communauté Tarifaire", niet geleidelijk en met tal van waarborgen omgeven. Mede deze uiterst voorzichtige wijze van benaderen zal niet vreemd geweest zijn aan het succes van de recente conferentie te Rome, die tot onverwijlde bestudering door deskundigen opdracht heeft gegeven, zó dat medio Maart de economische passages gereed zullen kunnen zijn.

Moet hierin nog iets meer te weten te komen.

5) Bij het - blijkens het voorgaande - veelvuldig gebruik dat van de termen: éénheidsmarkt, "marché unique", "marché commun", en "communauté tarifaire" wordt gemaakt, is het zaak ter voorkoming van misverstand en teleurstelling de begrippen enigermate uit te diepen. Nauwkeuriger bepaling

is namelijk wenselijk omwille van de economische en andere gevolgen, die bij de ~~deer~~ ae der niet aanvaarding zullen kunnen optreden, vooral voor Nederland, wiens huidige welvaartspeil in hoge mate door dat van in- en uitvoer, vooral uit en naar de KSG-landen, wordt bepaald.

6. Markt wil zeggen in het algemeen: het algemeen ruilsysteem, waardoor koper en verkoper met elkaar in aanraking komen m.a.w. de figuurlijke plaats waar kopers en verkopers samenkomen en de prijs van een bepaald goed of dienst bepalen; ter onderscheiding van de concrete transacties (wel genoemd: het bilateraal monopolie) wordt algemeen aanvaard, dat, wil er van markt sprake zijn, er althans meer dan één koper en/of verkoper is. Op de verschillende marktvormen wordt hierna even ingegaan. Met éénheid of gemeenschappelijkheid wordt nu o.i. aan het marktbegrip niets wezenlijks toegevoegd; ieder markt op zich is één en aan alle deelnemers gemeenschappelijk; het "unique" en "commun" beklemtoont slechts, dat de tot dan toe ~~geperste~~ separate "nationale" markten worden versmolten tot een "supra-nationale" markt; het heeft slechts historische betekenis. Niettemin kan men zich afvragen;: welke markt staat de integralisten voor ogen? Immers er zijn vele marktvormen: de omstandigheden, waaronder de ruilingen zich voltrekken, zijn denkbaar in volkomen vrije (volmaakte) concurrentie als éne en onvolmaakte concurrentie- met een minimum aan vrijheid voor kopers en/of verkopers - als andere uiterste. In werkelijkheid heeft men bijna steeds met oligopolistische en oligopsonistische toestanden te doen. Daarom lijkt ook de zgn. deelmarkt, eventueel geographisch-bepaald gezien, niet in strijd met de "gemeenschappelijke" markt.
Met dit alles is de vraag, welke markt de integralisten voor ogen, nog niet beantwoord staat. Op 10/2 jl. werd de gemeenschappelijke markt voor kolen en staal een feit. Wat houdt dit in? Het lijkt nuttig te herinneren aan het onderscheid tussen een "spontane" en "door mensen beheerste, rationeel ingerichte" markt. De gemeenschappelijke markt, die de KSG-landen blijkens het verdrag inspireerde, is kennelijk van het laatste type. Het verdrag is gebaseerd (art.1) op een gemeenschappelijke markt,

gemeenschappelijke doelstellingen en gemeenschappelijke instellingen. Terwijl de gemeenschappelijke markt niet verder wordt gedefinieerd, omschrijft art.2 het doel in het algemeen, art.3 het doel, meer in concretis, art.4, datgene wat strijdig met het doel (genoemd;: de gemeenschappelijke markt) wordt geacht, en art.5 de modaliteiten van verwezenlijking van de doeleinden. Kortheidshalve moet met verwijzing naar de tekst van die artikelen worden volstaan. Blijft de vraag: welke markt staat "de" integralisten voor ogen? Het antwoord kan niet éénduidig zijn: in ieder deelnemend land bestaan tussen het extreme-socialisme en het extreme-liberalisme allerlei gradaties ; deze onderscheiding rekt over de grenzen héén voor de deelnemende landen, die nog in andere opzichten ~~onder-~~gescheiden zijn. De conceptie van de Schumanmarkt lijkt een compromis; met als beginsel de vrijheid, waar nodig om de gemeenschapsbelang beteugeld zó, dat de voorwaarden worden geschaven voor het functioneren van een markt, waarop redelijk vrije concurrentie kan heersen, gevoerd met middelen, die niet indruisen tegen de christelijke modaliteit; met name deze laatste omstandigheid kan ertoe bijdragen dat individualisme, liberalisme, materialisme en collectivisme enz. hun juiste bedding vinden.

7. De "communauté tarifaire" als minimale economische integratie roept voor de geest de talrijke definities, die terzake zijn beproefd. Genoemd worden slechts

a) die betreffende "communauté tarifaire", "communauté douanière" en "union douanière au sens fiscal du terme" uit het "premier rapport du Groupe d'études pour l'union Douanière Européenne" Bruxelles Mars 1948, blz. 21/23 (zie bijlage....).

b) die ~~en~~ (op a) steunend) genoemd in bijlage no.1 van het rapport van de Benelux-ministers conferentie (van kerst 1949) (zie bijlage.....blz. 40)

c) Mr Blaisse in een nota van 26/1-'53 verstaat onder tariefgemeenschap:

"une communauté qui a pour consequence la suppression totale des droits d'entrée ou de sortie ou taxes d'effet equivalent à la circulation des produits dans les pays de la communauté qu'en définitive l'introduction d'un tarif commun des droits d'entrée à l'égard des Etats non-participants".

d) In het eerste memo is sprake van "une communauté tarifaire "qui aurait pour conséquence la suppression totale des droits d'entrée actuels au sein de la communauté ainsi que l'introduction d'un tarif commun de droits d'entrée à l'égard des Etats non-participants".

Hetgeen de Nederlandse regering terzake voor ogen staat, vindt nog verduidelijking in een notitie dd.18-2-'53 van de Heer L.H., getiteld: Algemene lijnen van integratie, onder I e en III (bijlage....). Het is o.i. echter zaak, dat ook internationaal daaromtrent geen misverstand ontstaat; de voor. criteria voor de definitie zijn:

a) de "buitengrens": gemeenschappelijke invoertarieven ten opzichte van derde landen; met gemeenschappelijk wordt bedoeld: niet in gemeenschappelijk overleg vastgestelde verschillende tarieven, maar voor alle deelnemende gelijk invoerrechten; het lijkt dan ook juister te spreken van een "tarif identique".

b) de "tussengrenzen": dienen alle of alleen de economisch belangrijkste tarieven tussen de deelnemende landen te worden geëlimineerd?

c) belastingen binnenlands met gelijk effect als invoerrechten: bv. overdrachtstaxen en omzetbelastingen: hoe dient met deze te worden gehandeld?

d) naast de materiële ook de formele zijde: dienen ook douane-wetgeving en uitvoering geunificeerd te worden?

e) welke consequenties heeft het feit, dat thans niet zoals steeds tot op heden multilateraal (= in wezen nationaal) maar supranationaal over invoerrechten zal worden gehandeld!

De juridische moeilijkheden, verbonden aan deze materie (zie ook par. 14 t/m 17, in het bijzonder par.15 van de overgangsovereenkomst KSG-verdrag) zijn gering in vergelijking met de economische consequenties:
Invoerrechten zijn hoofdzakelijk protectionistisch (blijvend of tijdelijk „opvoerdende recenten") of fiscaal van karakter. Blijvend protectionisme raakt de economische structuur van de landen; tijdelijk protectionisme raakt de industrialisatie; fiscale tarieven raken de staatsbegrotingen en daarmee de belangen, waarin van staatswege wordt voorzien (sociale politiek etc.). Deze aspecten gezamenlijk zijn weer van grote betekenis voor het intern en extern monetair evenwicht.
In het kader van een tariefgemeenschap ligt de vorming van een "fonds" voor de hand: de regels voor organisatie en functionering van zodanig fonds zullen intussen nog veel hoofdbrekens kosten. Hoe dit zij: de ontwikkeling van zaken is wel zodanig, dat die diensteenheden, die belangen van landbouw, handel en industrie, verkeer enz. speciaal moeten bekostigen, in het huidig stadium terstond bij de werkzaamheden worden ingeschakeld.

Mr. Verberne.

Wol/ecnw
7/1/53

Wil je trp. 2 exs. opsporen van bijgaande fotocopie 68571 V, verwijzende op de bevoegde brief van 14/12/52 van B.Z.

Ik zou gaarne een nota hebben van dr Freijes (en de staf) over beide brieven samen. Het grootste bezwaar, wat ik heb, is dat noch het begrip Communauté tarifaire als het begrip marché commun gedefinieerd wordt, terwijl een duidelijke politieke ontwikkeling. Het is van het grootste belang zo spoedig mogelijk het grote belang van deze zaak uiteen te zetten en in aansluiting daarop een nota voor Bz/BEB te schrijven, waarin nog wordt aangedrongen, dat wij bij de verdere uitwerking van deze zaken ten dege worden uitgeschakeld: kostra res agitur!

In verband op telex/telefoon de laatste tijd/dagen/etc?

Gaarne zaterdag ds. resultaat ohnis.

Exemplaar Schmelzer Eng 24/2

24/I

Mr. Kraus.

1. Z.O.Z.
2. Gaarne (zo mogelijk) dit concept bespreken. Het-
   Drooien bevat de stukken, i het concept als
   bijlage ..... toegevoegd.
3. Concept van Rotk-BEB (Landgebieden) bijgevoegd.
   ~~Gaar~~ Dit gaarne bespreken.

Verlenne
20/2/53